

Yttrande över "Remiss av betänkandet Vägen mot utfasning (SOU 2026:33)"

Boverkets ställningstagande

Boverket avgränsar sitt yttrande till myndighetens verksamhetsområden; bland annat fysisk planering, byggande och boende.

Boverket tillstyrker Klimat- och näringslivsdepartementets remiss "Remiss av betänkandet Vägen mot utfasning (SOU 2026:33)". Boverket lämnar även nedanstående synpunkter.

Boverkets synpunkter

Allmänt

Sektorn "Egen uppvärmning av bostäder och lokaler" faller in under Boverkets verksamhetsområde och ingår i ESR. Men som konstateras i utredningen är utsläppen från denna sektor redan låga i utgångsläget och antas fortsätta minska i enlighet med utredningens referensscenario för att efter 2030 ligga mycket nära noll. Utredningens huvudförslag riktar sig därför inte mot denna sektor, samtidigt som utredningen bedömer att förslagen inte kommer att påverka utsläppen och användningen av fossila bränslen inom denna sektor i någon större utsträckning, jämfört med utvecklingen enligt referensscenariot.

Utredningsförslagen som syftar till ökade drivmedelspriser på fossila bränslen får påverkan på byggbranschens kostnader för lastbilstransporter av byggmaterial och för arbetsmaskiner som används i byggverksamheten, varför Boverket lämnar en del synpunkter om detta. Boverket lämnar därutöver en del övriga synpunkter.

Utredningens referensscenario och den fortsatta utsläppsutvecklingen

Boverket har inga invändningar mot det referensscenario som använts i utredningen och som visar att utsläppen inom sektorn *Egen uppvärmning av bostäder och lokaler* kommer fortsätta minska givet befintliga styrmedel för att efter 2030 ligga mycket nära noll. Boverket instämmer i denna bedömning, men vill samtidigt betona att detta inte innebär att styrningen kan anses vara fullt ut säkerställd fram till 2030 och 2045. Slutsatsen förutsätter att befintliga och beslutade styrmedel genomförs och får avsedd effekt. Detta gäller bland annat den nationella byggnadsrenoveringsplanen inom Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD)¹. Det är viktigt att följa den fortsatta utsläppsutvecklingen inom sektorn och om utfasningen skulle bromsa in eller avstanna kan nya riktade åtgärder behöva övervägas.

Även om utsläppen från ESR-sektorn *Egen uppvärmning av bostäder och lokaler* är jämförelsevis mycket låga redan i utgångsläget, ifrågasätter Boverket varför styrmedel med relevans för utsläppen inom sektorn, som till exempel EPBD, inte finns med i beskrivningen och redovisningen av den samlade styrmedelsarsenal som träffar ESR-sektorn. I den sammanställning över sektorsövergripande och riktade styrmedel som redovisas i figur 5.1 har endast investeringsstödet från Klimatklivet tagits upp bland riktade styrmedel mot sektorn *Bostäder och lokaler*. Detta ger en ofullständig bild av den samlade styrningen inom sektorn. Boverket anser att EPBD bör ingå i sammanställningen, eftersom direktivet och den svenska implementeringen av detsamma får påverkan på energianvändning, val av uppvärmningslösningar, renovering och utfasningen av fossila bränslen i byggnadsbeståndet, både i byggskedet och i användningskedet. EPBD och den svenska implementeringen av detsamma är därmed också av relevans för den fortsatta utvecklingen av utsläppen inom sektorn, även om effekterna på de samlade ESR-utsläppen är små.

Ett annat riktat styrmedel mot sektorn är det nyligen införda bidraget för energieffektivisering i småhus² (även kallat *Villaeffekten*), som bland annat kan sökas för att konvertera från fossila uppvärmningsbränslen. Stödet är därmed av relevans för ESR även om detta styrmedel också får liten påverkan på de samlade ESR-utsläppen.

Begreppet nollutsläppsfordon finns inte i EPBD

I betänkandet avsnitt 5.9 nämns att ”krav på införande av infrastruktur för nollutsläppsfordon, vid bostäder och lokaler har samtidigt införts och skärpts i EPBD”. Begreppet ”nollutsläppsfordon” förekommer dock inte i detta direktiv, där i stället begreppen elfordon och nollutsläppsbyggnader används. Den laddinfrastruktur som direktivet ställer krav på kan användas av både rena elbilar och laddhybrider, vilket inte kan anses motsvara nollutsläppsfordon.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning).

² [Bidrag för energieffektivisering i småhus - Boverket](#)

Höjda drivmedelspriser och möjliga effekter på byggkostnader och bygginvesteringar

Av konsekvensutredningen framgår att konsekvenserna av ökade drivmedelspriser, i kombination med utredningens övriga förslag för omställning av fordonsfloTTan samt förslag till kompensation, blir små för företagen. Det gäller även sektorn *bygg tjänster* där förslagens kostnadsökningar beräknas bli jämförelsevis små.

Enligt Boverket är det dock viktigt att se kostnadsökningen i sammanhanget av att delar av byggbranschen redan idag pressas av ökade byggkostnader och försämrade lönsamhetsmarginaler jämfört med tiden före pandemin. Detta gäller exempelvis delsektorn bostadsbyggande som nyligen börjat återhämta sig från en djup lågkonjunktur, men där nya externa chocker i form av kriget i Mellanöstern med ökad geopolitisk oro som följd, bidragit till att drivmedels- och transportkostnaderna åter börjat öka vilket drivit upp entreprenadkostnaderna och som i sin tur drivit upp byggkostnaderna som helhet.³ Mot bakgrund av tidigare ränte- och inflationschocker har även presumtiva bostadsköpare blivit mer avvaktande och prisedvetna. Enligt en prognos från Konjunkturinstitutet väntas dessutom högre inflation och högre räntenivåer nästa år.⁴ Hur läget kommer att utvecklas på bygg- och bostadsmarknaden lite längre fram i tiden när förslagen eventuellt genomförs är svårt att sia om, men den geopolitiska oron kan fortsatt antas utgöra en riskfaktor för framtida kostnadsökningar.

Boverket vill därför peka på risken för att delar av byggsektorn däribland bostadsbyggnadssektorn kan antas stå sämre rustad för att hantera en ytterligare kostnadsökning eftersom marginalerna redan är ansträngda. Byggherrar och fastighetsägare kan också antas ha svårare att kompensera sig för ökade kostnader genom högre bostadspriser eller hyror, då detta skulle kunna riskera att dämpa efterfrågan och därmed slå tillbaka mot bostadsbyggandet. Denna problematik kan vara mer eller mindre uttalad beroende på region och även beroende på faktorer som vilken upplåtelseform byggandet avser samt vilka grupper och inkomstsegment som byggandet vänder sig till. Utvecklingen på bostadsmarknaden är tudelad, där återhämtningen i bostadsbyggandet efter lågkonjunkturen märks främst i storstadsregionerna samt i regioner med industriella storsatsningar. Problematiken med ansträngda lönsamhetsmarginaler och svårigheten att kompensera sig för ökade kostnader genom högre bostadspriser eller hyror kan antas vara särskilt relevant i regioner med svagare bostadsmarknad och vid byggande som riktar sig mot ekonomiskt svagare grupper. En ytterligare kostnadsökning riskerar därmed att slå särskilt mot personer som redan i nuläget har svårt att ta sig in på och etablera sig på bostadsmarknaden.

På svaga marknader finns också en större risk att kostnadsökningen försvårar för bygg- och fastighetsaktörerna att genomföra de investeringar i eldrivna fordon och arbetsmaskiner som omställningen syftar till, även om utredningens

³ [Byggprognos analys september 2026 - Boverket](#)

⁴ [Inflationen tydligt över inflationsmålet nästa år - Konjunkturinstitutet](#)

förslag om att förlänga Klimatpremien för tunga lastbilar och arbetsmaskiner kan antas bidra till att minska detta problem.

Generellt sett kan kostnadsökningen också antas få en relativt sett större påverkan på de små- och medelstora byggföretagens möjligheter att kunna genomföra de investeringar i eldrivna fordon och arbetsmaskiner som omställningen syftar till.

Förslag om sänkt energiskatt på el som kompensationsåtgärd

Utredningen föreslår att elskattens generella nivå sänks med 20 öre per kilowattimme från 1 januari 2028, som en kompensationsåtgärd. I utredningen hänvisas till EU:s Affordable Energy Action Plan där sänkta elskatter framhålls som önskvärt för att minska sårbara hushålls utsatthet och stärka företagens konkurrenskraft.

Boverket bedömer att en generell sänkning av elskatten även bör kunna bidra till minskade problem med s.k. energifattigdom inom det svenska bostadsbeståndet, särskilt småhusbeståndet.

Boverket vill samtidigt peka på att en möjlig sidoeffekt av sänkningen kan bli att fastighetsägare ser ökade ekonomiska incitament att byta uppvärmningssystem från fjärrvärme till eldrivna värmepumpar av olika slag. Om sådan konvertering skulle ske i större skala kan det bidra till ökad toppbelastning på ett redan ansträngt elnät och högre elpristoppar.

Hänsyn till beredskap inom bygg- och anläggningssektorn

Myndigheten för civilt försvar (MCF) har sammanställt en lista över de viktigaste samhällsfunktionerna, där bland annat sektorn Bygg- och anläggning ingår. Inom Boverkets ansvarsområden ingår byggande, och myndigheten har således ett särskilt ansvar för den viktiga samhällsfunktionen Bygg- och anläggning.

Boverket konstaterar att aktörerna inom samhällsfunktionen bygg och anläggning – i likhet med andra viktiga samhällsfunktioner (sektorer) – kommer vara starkt beroende av fossila bränslen. Maskiner – allt från stora arbetsmaskiner till motorsågar – drivs till stora delar på fossila bränslen. Reservkraftaggregat kommer att behövas för att samhällsviktig verksamhet ska kunna bedrivas under krig, som t.ex. utförande av bygg- och anläggningsarbeten, byggmaterialproduktion samt upprätthållande av byggmaterialhandeln.

Boverket bedömer att en adekvat beredskapsplanering inom bygg- och anläggningssektorn ställer krav på god tillgång till arbetsmaskiner. För att bygga upp en tillräcklig beredskap i Sverige behöver ansvariga för byggnads- och reparationsberedskapen, men även inom andra områden som exempelvis räddningstjänsten, få en överblick över tillgången till arbetsmaskiner. Boverket har

därför i ett tidigare yttrande⁵ ställt sig positivt till förslaget att ge myndigheten i uppdrag att utreda förutsättningar för att upprätta ett register för arbetsmaskiner.

I syfte att kartlägga behov, tillgång och eventuella brister vid kris eller krig har Boverket nyligen inlett en pilotstudie avseende försörjningsanalys inom området tjänster, med koppling till arbetsmaskiner.

I detta ärende har generaldirektör Nancy Mattsson beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit nationalekonom Pål Sjöberg. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson, avdelningschef Lennart Andersson, enhetschef Lena Hagert Pilenås, analytiker Bengt J Eriksson, nationalekonom Anders Mathiasson, nationalekonom Christer Löfgren och strategisk rådgivare beredskap Catarina Hedlund deltagit.

Nancy Mattsson
generaldirektör

Pål Sjöberg
nationalekonom

Kopia till:

kn.kl@regeringskansliet.se

helen.ekstam@regeringskansliet.se

⁵ [Yttrande över "SOU 2025:68 Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap" \(dnr: KN2025/01284\)](#)